

राज्यातील मत्स्य उत्पादनात वाढ करण्यासाठी पिंजरा पद्धतीने मत्स्य संवर्धन करण्याबाबत सुधारित धोरण.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन शुद्धीपत्रक क्र. मत्स्यवि-२०१६/प्र.क्र.९८/पदुम-१३
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक: १७ फेब्रुवारी, २०२२

वाचा:-

- १) शासन निर्णय क्र. मत्स्यवि-२०१६/प्र. क्र.९८/पदुम-१३, दि. २६/०८/२०२१
- २) आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांचा प्रस्ताव क्र. मत्स्य/भू/०२०१३४/१३७/२४८/२०१९ दि. ०८/१०/२०२१

प्रस्तावना :-

राज्यातील मत्स्य उत्पादनात वाढ करण्यासाठी पिंजरा पद्धतीने मत्स्य संवर्धन करण्याबाबत सुधारित धोरण वाचा क्र.१ नमूद शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आले असून याअन्वये पिंजरा पद्धतीने मत्स्य संवर्धन करण्याबाबत अटी शर्ती व कार्यपद्धती निश्चित करण्यात आली आहे. सदरहू शासन निर्णयाबाबत वाचा क्र.२ येथील पत्रान्वये आयुक्त मत्स्यव्यवसाय कार्यालयाकडून प्राप्त प्रस्तावातील सुचविलेल्या सुधारणांच्या अनुषंगाने सदर सुचनांचा समावेश सदर शासन निर्णयामध्ये करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून त्यानुसार शासन शुद्धीपत्रक निर्गमित करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. सबब दि.२६/०८/२०२१ अन्वये निर्गमित धोरण खालील नमूद बाबीच्या समावेशासह वाचण्यात यावे.

शासन शुद्धीपत्रक:-

१. शासन निर्णय, दि. २६/०८/२०२१ मधील अनु.क्र.१. पिंजरा पद्धतीने मत्स्यसंवर्धनासाठी जलक्षेत्र ठेक्याने देण्यासाठी कार्यपद्धती मध्ये खालील बाबीचा समावेश करण्यात यावा.

१. शासन निर्णय दि. १७/१०/२०१६ अन्वये २०० हेक्टर वरील जलाशयांमध्ये एकूण जलाशयांच्या १ टक्के क्षेत्र व दि.०९/०३/२०१८ अन्वये २०० हेक्टरखालील जलाशयांमध्ये एकूण जलाशयांच्या ०.५ टक्के क्षेत्रात पिंजरा पद्धतीने मत्स्यसंवर्धन करण्यासाठी धोरण निश्चित करण्यात आले आहे. सदर धोरणान्वये महाराष्ट्रातील जलाशयामध्ये मत्स्यसंवर्धन करण्यासाठी विविध योजनांअंतर्गत पिंजरा प्रकल्पास मान्यता देण्यात आली आहे. उपयुक्त जलाशयामधील मान्यता दिलेल्या पिंजरा प्रकल्पांची जलक्षेत्र वगळून उर्वरित जलक्षेत्रामध्ये किती पिंजरे प्रस्थापित करू शकतो याची खातरजमा करून त्याप्रमाणे नव्याने पिंजरा प्रकल्पास मान्यता देण्यात यावी. सदर पिंजरा प्रकल्पास मान्यता देताना वाटप झालेल्या जलक्षेत्राची दुरुक्ती होणार नाही याची संबंधितांनी दक्षता घ्यावी.

२. अनुदानित तत्वावर सर्व जलाशयांकरीता पिंजरा उभारणी संख्या कमाल १८ पिंजरे, ६३० चौ.मी जलक्षेत्र प्रति वैयक्तिक मत्स्यसंवर्धक तसेच मत्स्यसंवर्धक सहकारी संस्था/महिला स्वयं सहायता गट/ मच्छिमार स्वयं सहायता गट/संयुक्त दाईत्य गट ई. असल्यास पिंजरा उभारणी संख्या ६ पिंजरे प्रति सदस्य या प्रमाणात कमाल ७२ पिंजरे, २५२० चौ.मी जलक्षेत्र याप्रमाणे निश्चित करण्यात येत आहे.

३. विनाअनुदानित तत्वावर पिंजरा उभारणी करण्याकरिता प्राप्त अर्जापैकी उपलब्ध जलक्षेत्रानुसार व पात्र अर्जदारास पिंजरा उभारणी अनुज्ञेय राहतील.

२. शासन निर्णय, दि. २६/०८/२०२१ मधील अनु.क्र.२ पिंजरा बांधकामाबाबत अटी मधील याबाबत खालीलप्रमाणे वाचण्यात यावे.

पिंजरा उभारणीसाठी १८ पिंज-यांकरीता २४० ड्रम आणि ७२ पिंज-यांकरीता ९६० ड्रम जोडणे अनिवार्य राहील.

या ऐवजी

पिंजरा बांधकामाबाबत अटी ही बाब तांत्रिक असल्याने पिंजन्याचा आकाराच्या अनुषंगाने व पिंजरा दिर्घकालीन वापराच्या अनुषंगाने ड्रमची संख्या जिल्हा सहायक आयुक्त मत्स्य व्यवसाय यांनी निश्चित करावी. नैसर्गिक आपत्तीमुळे किवा अथवा इतर कारणांमुळे पिंजरा बांधकामास झालेल्या नुकसानीबद्दल शासन जबाबदार राहणार नाही.याबाबत कोणतीही नुकसान भरपाई शासनाकडे मागता येणार नाही.

३. शासन निर्णय, दि. २६/०८/२०२१ मधील अनु.क्र.५.७ ब) पिंजरा पद्धतीने मत्स्यसंवर्धन करणेकरीता करारनामा करणे याबाबत खालीलप्रमाणे वाचण्यात यावे –

विहित नमुन्यात करारनामा प्राप्त झाल्यापासून १ महिन्याच्या कालावधीत सदरहू करारनामा अंतिम करणे आयुक्तस्तरीय पिंजरा जलक्षेत्र वाटप समितीस राहतील .

या ऐवजी

विहित नमुन्यात करारनामा प्राप्त झाल्यापासून १ महिन्याच्या कालावधीत सदरहू करारनामा अंतिम करणे संबंधित जिल्ह्याचे सहायक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांना बंधनकारक राहील. करारनामा करण्याबाबत असहमती किंवा वाद असल्यास आयुक्तस्तरीय पिंजरा जलक्षेत्र वाटप समितीस याबाबत निर्णय घेण्याचे अधिकार राहातील.

४. शासन निर्णय, दि. २६/०८/२०२१ मधील अनु.क्र ५.१) मत्स्यप्रजाती व मत्स्यनोंदवही मध्ये खालील बाबींचा समावेश करण्यात यावा :-

मत्स्य संवर्धकांनी पिंजरा मत्स्यसंवर्धन करताना संवर्धन करण्यात येत असलेली प्रजाती, मत्स्यबीज कोटून आयात केले (हँचरीचे नाव), मत्स्यखाद्य प्रकार व कंपनीचे मत्स्यबीज कधी संचयन केले, त्याद्वारे प्राप्त उत्पादन इत्यादीची माहिती संबंधित जिल्हा सहायक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांना सादर करणे आवश्यक राहील. संबंधित पिंजराधारकाने पिंजरा प्रकल्पामध्ये प्रतिबंधीत माशांचे संवर्धन केल्यास केंद्र व राज्य शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे त्यांचेवर गुन्हा नोंदविण्यात येईल.

५. शासन निर्णय दि. २६/०८/२०२१ मधील अनु.क्र. १० ब) आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे अध्यक्षतेखाली आयुक्तस्तरीय पिंजरा जलक्षेत्र वाटप समिती खालीलप्रमाणे वाचण्यात यावे.

अ. क्र.	पदनाम	समितीमधील पद
१.	आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	अध्यक्ष
२.	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळ, मुंबई	सदस्य
३.	उपसचिव (मत्स्य), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
४.	उपसचिव (जलसंपदा विभाग), मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
५.	उपसचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
६.	सह आयुक्त मत्स्यव्यवसाय (भूजल), आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य
७.	संबंधित प्रादेशिक उपायुक्त मत्स्यव्यवसाय	सदस्य
८.	उपनिबंधक, सहकारी संस्था (मत्स्य), आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य
९.	सहायक संचालक (वित्त), आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य
१०.	सहायक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय (भूजल), आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य सचिव

या ऐवजी

अ. क्र.	पदनाम	समितीमधील पद
१.	आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	अध्यक्ष
२.	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळ, मुंबई	सदस्य
३.	उपसचिव (मत्स्य), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य

४.	उपसचिव (जलसंपदा विभाग), मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
५.	उपसचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
६.	सह आयुक्त मत्स्यव्यवसाय (भूजल), आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य
७.	संबंधित प्रादेशिक उपायुक्त मत्स्यव्यवसाय	सदस्य
८.	उपनिबंधक, सहकारी संस्था (मत्स्य), आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य
९.	सहायक संचालक (वित्त), आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य
१०.	सहायक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय (मत्स्यबीज), आयुक्तालय, मुंबई	सदस्य सचिव
११	संबंधित जिल्हा सहायक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय	सदस्य

आयुक्त स्तरीय पिंजरा जलक्षेत्र वाटप समितीने पिंजरा धोरण राबविण्याकरिता उपलब्ध जलक्षेत्र निश्चिती करणे तसेच वाटप झालेल्या जलक्षेत्राची दुरुक्ती होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

सदर शासन शुद्धीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२२०२१७१३३५०७३५०९ असा आहे. हे शुद्धीपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीनिवास शास्त्री)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ४) सर्व मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ५) अप्पर मुख्य सचिव (महसूल) मंत्रालय, मुंबई-३२
- ६) प्रधान सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई-३२
- ७) प्रधान सचिव (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई-३२
- ८) प्रधान सचिव (सामाजिक न्याय), मंत्रालय, मुंबई-३२
- ९) सचिव (जलसंपदा) मंत्रालय, मुंबई-३२
- १०) सचिव (लक्षेत्री), मंत्रालय, मुंबई-३२

- ११) आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- १२) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळ
- १३) सर्व प्रादेशिक उपआयुक्त, मत्स्यव्यवसाय
- १४) उपनिबंधक सहकारी संस्था (मत्स्य), आयुक्त मत्स्यव्यवसाय यांचे कार्यालय, मुंबई
- १५) सर्व सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय
- १६) महालेखापाल (लेखापरिक्षक/लेखा अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
- १७) वित्त विभाग (व्यय-२) मंत्रालय मुंबई-३२
- १८) निवड नस्ती (कार्यासन पदुम-१३).